

Hošek, Radislav

**[Totok, Wilhelm. Handbuch der Geschichte der Philosophie. Bd. I.,
Altertum: indische, chinesische, griechisch-römische Philosophie. Unter
Mitarbeit von Helmut Schröer]**

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. B, Řada filozofická.
1970, vol. 19, iss. B17, pp. 185-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/106936>

Access Date: 18. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

tivací), a vyznačuje dvě krajnosti v dosavadním poznání člověka, objektivistickou cestu scientistického zbožnění vědy a subjektivismus existencialistického opovrhování vědou a objektivitou. Tyto krajnosti chce pak překonat jakousi „třetí cestou“ (I. Hledání třetí cesty, str. 3–58). Proto analyzuje pojem a formy objektivivity, počínaje objektivitou tzv. Lebenswelt (= „první objektivita“), v níž je založena i objektivita (přírodovědecká (= „druhá objektivita“) a nakonec i „třetí objektivita“, vyšší než přírodovědecká, totiž objektivita vědění o člověku fenomenologicky pojatého. (II. Podstata a proměny podoby objektivivity, str. 59–220.) Tato „třetí objektivita“ zakládá právě onu „třetí cestu“ poznání člověka a lidské skutečnosti. Ta pak Strasserovi nemá znamenat nahrazení empirického vědění o člověku, nýbrž jen jeho jistou interpretaci: fenomenologické hledisko tu výsledkům věd dává vyšší smysl a hodnotu. Právě toto empirické vědění o člověku na fenomenologickém základě pak dává Strasserovi věřit v možnost konstituování nového ideálu vědeckosti, který již nebude oním ideálem oddlidštěného poznání scientistů 19. století. (III. Fenomenologie a zkušenostní věda o člověku, str. 221–283.)

Jiří Cetil

Wilhelm Totde: Handbuch der Geschichte der Philosophie. Bd. I. Altertum (Indische, Chinesische, Griechisch-römische Philosophie); unter Mitarbeit von Helmut Schröer. Verlag Vittorio Klostermann, Frankfurt a. M. 1964, 400 stran.

Dějiny filosofie dlouho postrádaly moderní příručku, která by rychle a spolehlivě uváděla do moderního bádání. První díl tohoto souboru leží před námi. Je rozdělen nejen podle okruhů, které poznáváme z jeho podtitulu, ale i na část obecnou, týkající se problémů, a na část speciální, týkající se autorů. Tato moderní bibliografie zahrnuje období 1920–1961 a registruje práce západní téměř v úplnosti a také podstatnější práce východoevropské filosofie, a to i příspěvky uveřejněné v časopisech. Mezi excerpovanými časopisy je i náš Sborník. Orientaci usnadňují dobře sestavené rejstříky.

Handbuch bude mít celkem tři svazky, druhý věnovaný středověku a třetí novověku. Úplné dílo bude nezbytnou součástí všech knihoven. Zejména nás však zaujme třetí díl, z něhož poznáme ohlas naší produkce — a to i z předválečného údobí — u našich sousedů.

Radislav Hošek

George B. Barbour: Unterwegs mit Teilhard. Auf den Spuren des Lebens in drei Kontinenten; Walter-Verlag AG Olten 1967, 264 stran. Přeloženo z anglického originálu *In the Field with Teilhard de Chardin*, New York 1965.

Barbourova kniha patří k teilhardovské literatuře biografické a vzpomínkové. Ladislaus Polgár ji ve své *Internationale Teilhard-Bibliographie* (Verlag Karl Alber, Freiburg—München 1965) zařadil do oddílu „Biographische Teilstudien“. G. B. Barbour, emeritní profesor geologie na universitě v Cincinnati, patřil k Teilhardovým blízkým spolupracovníkům a přátelům; seznámili se v Pekingu v r. 1924.

Ve své knize se Barbour nesnaží o ucelený výklad Teilhardova díla (tu se odvolává na studie Cuénoty a Ravenovy), píše především o Teilhardových čínských výzkumech z dvacátých a třicátých let; hodně vzpomíná ovšem i na svoje pozdější setkání s Teilhardem v severní Africe a v USA. Barbourovi však nejde ani o čistě odborné zhodnocení přítelových zásluh na poli geologie a paleontologie. Zaměření a smysl své práce naznačuje úvodními slovy druhé kapitoly: Teilhard se stal jako filosof a mystik tak pověstný, že ten, kdo ho neznal osobně, si jen stěží může představit, jaký byl jako vědec a člověk.

Osobnost francouzského jezuita, vědce a filosofa nám v Barbourově knize dokresluje i četné Teilhardovy dopisy. V mnoha z nich se Teilhard zmiňuje o svých vědeckých a spisovatelských plánech, zamýšlí se nad smyslem své práce a někdy si i stěžuje nad překážkami a neporozuměním, s nímž se setkává. (Např. v Teilhardově dopise ze září 1940 čteme o plánu napsat knížku napul vědeckou a napul filozofickou, do níž by uložil nejmilejší a nejpodstatnější ze svých myšlenek a představ; jde o pozdější práci *Le phénomène humain*. Zároveň Teilhard vyslovuje naději, že její uveřejnění nenarazí na těžkosti ze strany jeho řádu.)

V závěrečné kapitole si Barbour alespoň ve zkratce všimá ohlasu, který Teilhardovo dílo vyvolalo mezi vědci, filosofy a teology. Zmiňuje se také o dnes už dobře